

В европейските литератури също се търсят размери, употребявани в съответния национален епос за предаване на стиха на Омир. Тук се отнася посоченият по-горе от мен жанров начин на представяне на хекзаметъра. Стихът на един национален епос се предава чрез съответния размер на другия национален епос или доминиращата за съответната стихотворна култура представа за епически стих. В случай че песните на Омир са превеждани в стила на баладата, както например е в Англия, тогава е употребяван краткият баладен стих³. Друг пример след откриването и записването на билините в Русия е дискутирана възможността Омировият хекзаметър да се превежда със стиха на билините. В споровете за и против френския александрин като стих, подходящ за предаване на древния епос, В. Капнист предлага да се вземе руският стих, а не чуждият и прави превод на *Шеста песен* в стиха на билините⁴.

Третият начин за предаване на класическите размери в модерните литератури е опитът за имитация на античната метрика чрез възможностите, които имат във фонологично отношение националните езици. Принципът е добре познат: дългата сричка се замества с ударение, а кратките, със срички без ударение. За да бъде имитацията пълна, се приема, че дактилните стъпки могат да се редуват с хореични. Така чрез нарушение на метриката се търси разнообразие в дактила, за да се постигне разнообразието на античния размер. Приема се, че може да има и спондей, когато в стиха две ударения са едно до друго, което е предмет на дискусия за езици като руския и българския. Този принцип се основава на схващания за стиха като механичен сбор от стъпки, които могат да бъдат различни. Поставянето на метриката над ритъма, както и духа на буквализма, са негови характеристики.

От немската поезия през руската в българската влиза 6-стъпният дактил като легитимният заместител на хекзаметъра в езиците с подвижно ударение. Но приет като квазиеквиметричен аналог, 6-стъпният дактил се нуждае и от постигане или приближаване до ритмичното разнообразие на оригинала. Така на базата на метриката на дактила се търсят различни решения, което позволява при изследването на хекзаметъра да се въведе съпоставителният подход както вътре в дадена литература, така и между различни литератури. Необходимо е да се добави, че наред с езика, решаващ фактор е традицията. Във Франция се установява традиция на превод в проза. Тази традиция влияе и върху литератури, където езикът позволява стих в дактил. Наред със спора за спондея, въпросът за допустимостта да се представя поезия чрез проза, са теми, които в различен аспект засягат превода, но и двата почиват върху доктрината за еквивалентния превод.

Двата източника, от които всяка национална стихотворна култура черпи модели, чуждата писмена литература и устното народно творчество, функционират и при създаването на българския хекзаметър. Гръцката класическа литература (и по-специално Омир) влиза в задължителния материал, който се преподава в училищата. За много от просветените българи, които са учили в гръцки училища, тя е усвоявана в детството като първото запознаване с нея е било в оригинал. Успоредно с това за първите преводачи на Омир, завършили в Русия и в европейски висши училища, преводите в другите литератури са имали не по-малко значение от оригинала. Прякото и косвеното запознаване вървят паралелно, като трябва да се има предвид и проникването и разпространението в